

TAMADDUN NURI jurnali

Ilmiy, ijtimoiy-falsafiy, madaniy-ma'rifiy, adabiy-badiiy jurnal

MUASSISLAR: Beruniy tuman hokimligi
"Tafakkur-tamaddun" OOO

"Beruniy avlodlari" jamoat fondi

HAMKORLARIMIZ:

O'zRFA Qoraqalpog'iston bo'limi

Qoraqalpoq davlat universiteti

Urganch davlat universiteti

TAHRIR HAY'ATI:

BOSH MUHARRIR:

Munavvara QURBONBOYEVA

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Anvar ALLAMBERGENOV

Akmal SAIDOV, y.f.d., prof., akad.
Qahramon QURONBOYEV, s.f.d., prof.
Almagul BAYRIYEVA, s.f.d., (DSc)
Zabixulla SAIPOV, s.f.n., (PhD)
Zuhra REYMOVA, y.f.d., (DSc)
Karligh'ash UMAROVA, y.f.d., (DSc)
Xalil Ismayil o'g'lu Ismayilov, t. f.d, prof
Anvar ABDULLAYEV, t.f.f.d, dots.
Gavhar DURDIYEVA, arx.f.d., prof.
Makset KARLIBAYEV, t.f.d., k.i.x.
Kozimbek TUXTABEKOV, t.f.d., (PhD)
Umid BEKMUHAMMAD, t.f.d., (PhD), k.i.x.
Shoira NURULLAYEVA, t.f.n, dots
Konul Bunyadzoda, falsafa fanlari doktoru,
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının
(AMEA) müxbir üzvü
Baxtiyor KARIMOV, fal.f.d., prof.
Marat NIYOZIMBETOV, fal.f.d.
Alima BERDIMURODOVA, fal.f.d.
Shohida SODIQOVA, sots.f.d.
Zarifboy DO'SIMOV, fil.f.d., prof.
Olmos ULVI Binnatova, f.f.d., prof.
Doniyor YULDASHEV, fil.f.d (DSc)
Sayyora SAMANDAROVA, fil. f.n, dotsent
Vahob RAHMONOV, f.f.n., dots
Farrux Abbas oglu Rustamov, p.f.d, prof.
Qozoqboy YO'LDOSHEV, p.f.d., prof.
Safo MATJONOV, p.f.d., prof.
Qaxramon IBADULLAYEV, p.f.d., (DSc)
Masharib ABDULLAYEV, s.f.f.d., (PhD), k.i.x.
Nilufar KOSHANOVA, ped.f.f.d., (PhD)
Odilbek RADJAPOV, fal.f.f.d., (PhD)
Anvar ISMOILOV, s.f.f.d., (PhD), k.i.x
G'ayrat MAMBETKADIROV, s.f.d.
Rana Hamid qizi Qadirova, psixol.f.d., prof
Nargis ATABAYEVA, psixol.f.d., (DSc)
Dilafruz QARSHIYEVA, psixol.f.d., (DSc)
Dilbar URAZBAYEVA, psixol.f.d., (DSc)
Qosimboy QABULOV, psixol.f.d., (DSc)
Mels QOBULOV, tib.f.d., prof.

Jurnal 2016-yil 28-sentyabrda O'zbekiston Respublikasi Matbuot va axborot agentligi tomonidan № 0843 raqami bilan qayta ro'yxatdan o'tgan. O'zbekiston Respublikasi OAK tomonidan 2019-yil 30-yanvarda chop etilgan OAK rayosati qarorlari bilan tasdiqlangan ro'yxatga ko'ra 07.00.00 - "Tarix", 09.00.00 - "Falsafa", 10.00.00 - "Filologiya" ixtisosligi bo'yicha; OAK Rayosatining 2023-yil 31-oktyabrdagi 345-son qarori bilan 12.00.00 – "Yuridik fanlar", 13.00.00 – "Pedagogika", 19.00.00 – "Psixologiya" ixtisosliklari bo'yicha doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

JAMOATCHILIK KENGASHI:

Sirojiddin SAYYID

Muhammad ALI

Kengesboy KARIMOV

Iqbol MIRZO

Qurbon SHONIYOZOV

O'rozboy ABDURAHMONOV

Murotboy JUMANOV

Adabiy maslahatchi:

Guliston MATYOQUBOVA

Rassom:

Alibek ABDURAHMONOV

Sahifalovchi-bezovchi: G'iyosiddin O'NAROV

FOLLOW US ON SOCIAL MEDIA BELOW:

"Tamaddun nuri" jurnali Google Scholar bazasida indekslanadi. Bu esa jurnalning ilmiy nufuzini oshirish va mualliflarning ilmiy ishlarini keng miqyosda targ'ib qilishga yordam beradi. Google Scholar orqali tadqiqotchilar va olimlar "Tamaddun nuri" jurnalida chop etilgan maqolalarni qidirib topish va ularga havola berish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

Crossref DOI

Tahririyat Crossref DOI ning rasmiy a'zosi hisoblanadi va 10.69691 DOI prefiksiga ega. Har bir nashr va ilmiy maqolaga individual Crossref DOI raqami beriladi.

Journal THE LIGHT OF CIVILIZATION

Scientific, socio-philosophical, cultural and educational, literary and artistic magazine

Founders: Beruniy District Municipality

"Tafakkur-tamaddun" OOO

Public Foundation "Descendants of Berunius"

Our colleagues: Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan

Karakalpakstan division

Karakalpak State University

Urgench State University

EDITORIAL BOARD:

EDITOR-IN-CHIEF:

Munavvara KURBANBAEVA

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Anvar ALLAMBERGENOV

Akmal SAIDOV, y.sc.d., prof., Acad.

Qakhraman QURANBAYEV, s.sc.d., prof.

Almagul BAYRIEVA, s.sc.d., (DSc)

Zabikhulla SAPOV, s.sc.n., (PhD)

Zuhra REYMOVA, y.sc.d., (DSc)

Karligash UMAROVA, y.sc.d., (DSc)

Xəlil İsmayıl oğlu İsmayilov, ist. sc.d, prof

Anvar ABDULLAYEV, ist.sc.d, dots.

Gavkhar DURDIYEVA, arch.f.d., prof.

Makset KARLIBAYEV, t.f.d., k.i.x.

Kazimbek TUKHTABEKOV, t.f.d., (PhD)

Umid BEKMUHAMMAD, t.f.d., (PhD), k.i.x.

Shoira NURULLAYEVA, c. of h. sciences, associate professor

Konul Bunyadzoda, Doctor of Philosophy,

Azerbaijan National Academy of Sciences

(AMEA) Corresponding Member

Bakhtiyar KARIMOV, phil.sc.d., prof.

Marat NIYOZIMBETOV, phil.sc.d.

Alima BERDIMURODOVA, phil.sc.d.

Shokhida SADIGOVA, sots.sc.d.

Zarifboy DOSIMOV, Phil.sc.d., prof.

Olmos ULVI Binnatova, f.sc.d., prof.

Daniyor YULDASHEV, Phil.sc.d (DSc)

Sayyora SAMANDAROVA, associate professor, can.of phil.

Vahab Rakhmonov, f.sc.n., dots.

Farrux Abbas oglu Rüstamov, p.sc.d, prof.

Kazakboy YOLDASHEV, p.sc.d., prof.

Safo MATJONOV, p.sc.d., prof.

Qakhraman IBADULLAYEV, p.sc.d., (DSc)

Masharib ABDULLAYEV, of art.sc.c., (PhD), k.i.x.

Nilufar KOSHANOVA, ped.f.f.d., (PhD)

Odilbek RADJAPOV, phil.sc.d., (PhD)

Anvar ISMAILOV, s.f.f.d., (PhD), k.i.x

Gayrat MAMBETKADIROV, s.sc.d.

Rana Hamid qizi Qadirova, Psychol.sc.d., prof

Nargis ATABAYEVA, Psychol.sc.d., (DSc)

Dilafroz QARSHIEVA, Psychol.scd., (DSc)

Dilbar URAZBAYEVA, Psychol.sc.d., (DSc)

Qosimboy KABULOV, Doct. of sc. Psychol.

Mels Kabulov, med.sc.d., dalil.

The magazine was re-registered by the Press and Information Agency of the Republic of Uzbekistan on September 28, 2016 with the number 0843.

According to the list approved by the decisions of the Board of Education of the Republic of Uzbekistan published on January 30, 2019, 07.00.00 - "History", 09.00.00 - "Philosophy", 10.00.00 - "Philology" according to; 2023 of the OAK Board

According to the decision No. 345 of October 31, 12.00.00. - "Legal Sciences", 13.00.00. - "Pedagogy", 19.00.00. "Psychology"

COMMUNITY COUNCIL:

Sirojiddin SAYID

Muhammad Ali

Kengesboy KARIMOV

Iqbal MIRZA

Kurban SHONIAZOV

Orozboy ABDURAHMANOV

Muratboy JUMANOV

Literary Advisor:

Gulistan MATYOQUBOVA

Artist:

Alibek ABDURAHMANOV

Page editor:

Ghiyaziddin O'NAROV

FOLLOW US ON SOCIAL MEDIA BELOW:

MUNDARIJA

TARIX

Abidova Zaynab Qadirberganovna. Ziyoratgohlarda ijtimoiy axloq mezonlari.....	9
Габриэльян Софья Ивановна. Геоэкономические и политические интересы германии на среднем востоке в конце XIX века.....	12
Самадов Искандар. Хоразм ва Бухоро ССРдаги пахтачилик аҳволи мавзусининг тарихшунослиги ва манбашунослиги масаласи.....	59
Хаётова Нафиса Закировна. Изменение названий гузаров Бухары: своеобразная стратегия советской политики.....	82
Abdushukurova Ikbol Kuchkarovna. Jahon sivilizatsiyasi va madaniyati tarixida ayol-ma'budalar.....	86
Аллаёрова Саёҳат Ўраловна. Атеизм тарихи.....	90
Boltayeva Gulnoza Rahmatullayevna. Ikkinchi jahon urushi yillarida Surxondaryolik xotin-qizlarning faoliyati.....	94
Жумабекова Зарафшан Турғанбаевна. Қорақалпоқ этнографияси бўйича дастлабки тадқиқотлар.....	97
Yo'ldosheva Zubayda Hamidovna. Surxondaryo viloyati davriy matbuoti yuksalishida soha xodimlarining xizmati.....	100
Каршиев Ислон Махмарахим ўгли. Хозяйственная деятельность кунгратов Сурханского оазиса.....	104
Сарсенбаева Амангул. Ўзбекистонда ёшларга оид давлат сиёсатини такомиллаштириш.....	109
Бобожанова Феруза Хаятовна. Бухорода совет ҳокимияти йилларида таълим масалалари.....	135
Mardonov Xayrulla Mahmudovich. Burhoniddin Marg'inoniyning "at-tajnis va-l-maziyd" asarining manbaviy asoslari.....	142
Mamarajabov G'ayrat Abdulxakimovich. Surxondaryo viloyatida an'anaviy hunarmandchilikka e'tibor.....	215
Yusupov Izzat Sultonovich. 1991-2000-yillarda O'zbekistonda radioaloqa tizimining shakllanish tarixi.....	237
Umarova Aziza Umurzoq qizi. O'zbeklarning milliy mentaliteti va milliy xarakteri.....	241
Жўраев Ҳамза Атоевич. Қорақўл мактаб-интернати тарихи.....	320
Ismoilov Shohruhmirzo Zokirjon o'g'li. Xorazmshoh Ali Ibn Ma'mun davrida Xorazm.....	340
Ўрмонов Ҳусниддин Бахриддин ўғли. "Халқ душманлари" кимлар бўлган ёхуд "Катта террор" йилларида инсон қадр-қимматининг топилиши ҳақида.....	370
Shukurov Shuxrat Zayniyevich. Tolibon harakati ta'sirida mintaqaviy harbiy-siyosiy jarayonlar transformatsiyasi.....	428
Turayeva Feruza To'xtamurodovna. Nodavlat gazeta nashrlarining o'ziga xos xususiyatlari.....	479
Махмудов Умрбек Бахтиёрович. Шарқий Оролбўйи ҳудудининг палеогеографик ҳолати, ўзлаштирилиш босқичлари.....	500
Шерипов Умарбек Атажанович. Собиқ Совет тузумининг дастлабки даврларида ирригация ва мелиорация муаммоларини ҳал қилиш учун ҳаракатлар.....	505

FALSAFA

Bekchanov Doniyor Baxromovich. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Xiva xonligida ta'lim, fan va adabiyot rivoji.....	17
Qurbonova Marg'uba Boltayevna. Xotin-qizlarning jamiyatdagi ijtimoiy rolining o'zgarishi.....	21
Radjabov Odilbek Babanazarovich. Ilmiy va texnologik taraqqiyot intellektual faoliyatning natijasi sifatida.....	25
Sadanova Dilnoza Alimbayevna. Jamiyatning iqtisodiy taraqqiyoti va uning inson manfaatlar bilan uyg'unligi.....	56
Samatov Xurshid Ulmasjonovich. Tasavvufda muloqot: ijtimoiy-falsafiy tahlil.....	64
Komilov Ro'zi Rabiyeovich. Ommaviy madaniyat va nikoh munosabatlari mohiyatidagi transformatsion sabablar.....	195
Эшонкулова Нуржон Абдуҷабборовна. Жамиятда нодавлат олий таълим ривожланиш концепциясининг амалга оширилиши ва унинг мамлакат стратегик тараққиёти билан боғлиқлиги.....	222
Shavqiyev Oybek Salimboy o'g'li. Virtual reallikda haqiqat muammosi.....	229
Rajapova E'tibor Bekberganovna. Tadbirkorlik mehnat jamoasi faoliyatini tashkil etish va boshqarish falsafasi.....	251
Rahmonova Mahbuba. Olamni yaratilishi haqidagi afsonalar.....	293
Boboqulov Zafarbek Rustamovich. Ichki ishlar organlarida ilmiy salohiyatli kadrlar tayyorlashning ijtimoiy-falsafiy asoslari.....	312
Асророва Мухаббат Усмонжоновна, Қазимова Гулнора Ҳакимовна. Сократ и Платон: открытие микрокосма человеческой души.....	337
Karimov Farhod Toshtemirovich. Oilalardagi ajrimlarning ijtimoiy-psixologik jihatlar.....	447

OILALARDAGI AJRIMLARING IJTIMOIIY- PSIXOLOGIK JIHATLARI

Karimov Farxod Toshtemirovich

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasi katta o'qituvchisi

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РАЗЛИЧИЙ В СЕМЬЯХ

Каримов Фарход Тоштемирович

Ташкентский государственный университет узбекского языка и литературы имени Алишера Навои, старший преподаватель кафедры социально-гуманитарных наук

SOCIAL-PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF DIFFERENCES IN FAMILIES

Karimov Farkhod Toshtemirovich

Alisher Navoi Tashkent State University of Uzbek Language and Literature, Senior Lecturer, Department of Social and Humanities

<https://orcid.org/0009-0001-8783-3248>

f.karimov8282@gmail.com

Tel: +998 91 960 15 90

Annotatsiya. Ushbu maqolada turli turmush stajiga ega bo'lgan oilalardagi ajrimlarning ijtimoiy-psixologik sabablari atroflicha ilmiy-nazariy tahlil qilinadi. Shuningdek, mavzuga doir ko'plab xorij va mahaliy olimlarning ilmiy izlanishlari atroflicha tahlil qilinib mavjud muammo yuzasidan tegishli taklif va tavsiyalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: ajrimlarning sabablari, oila psixologiyasi, psixologik kategoriyalar.

Абстрактный. В данной статье тщательно научно и теоретически анализируются социально-психологические причины разводов в семьях разного жизненного этапа. Кроме того, тщательно анализируются научные исследования многих зарубежных и отечественных учёных по теме и даются соответствующие предложения и рекомендации относительно существующей проблемы.

Ключевые слова: Причины разводов, семейная психология, психологические категории.

Abstract. In this article, the socio-psychological reasons for divorce in families with different life stages are thoroughly analyzed scientifically and theoretically. In addition, the scientific researches of many foreign and local scientists on the topic are thoroughly analyzed and appropriate suggestions and recommendations are given regarding the existing problem.

Key words: causes of divorce, family psychology, psychological categories.

Kirish. Bugungi kunda ajrimlarning soni kun sayin ortib, o'rganilishi muhim bo'lgan tadqiqot yo'nalishiga aylanib bormoqda. Xususan, rivojlangan mamlatlarda *Niderlandiya, Germaniya, AQSH* tajribasida mazkur yo'nalish borasida katta tadqiqot dasturlari ishga tushirilgan. Hattoki oilalarni ijtimoiy qo'llab-quvvatlash markazlari, psixologik yordam ko'rsatish tizimi ona va bolaning salomatligini muhofaza etuvchi va oilalarni tartibga soluvchi me'yoriy-huquqiy

hujjatlarning qabul qilinishi fikrimiz isbotidir. Ushbu maqolada turli turmush stajiga ega bo'lgan oilalardagi ajrimlarning ijtimoiy-psixologik sabablari atroflicha ilmiy-nazariy tahlil qilinadi.

Adabiyotlar tahlili va metodlar. Aholining ko'payishi va avlodlarning tabiiy o'zgarishi jarayonida oila yetakchi rol o'ynaydi. Lekin oila buzilganda bu jarayon sezilarli darajada qiyinlashadi yoki butunlay to'xtaydi. Oiladagi yuqorida qayd etilgan inqirozli hodisalar nafaqat

tugʻilish darajasiga, balki butun mamlakat demografik rivojlanishiga ham bevosita va salbiy taʼsir koʻrsatmoqda. Keyinchalik turmush qurish ajralish xavfini sezilarli darajada kamaytirmaydi, lekin reproduktiv yoʻnalishning pastligi bilan bogʻliq jarayonda ushbu belgilar yaqqol namoyon boʻladi [1, 58-60]. Ushbu hodisalar koʻplab ijtimoiy muammolar uchun dastlabki shartlarni yaratadi: oilalarda er-u xotin oʻrtasidagi munosabatlarning yomonligi va bolalarning ijtimoiylashuvi bilan bogʻliq muammolar (*ayniqsa, toʻliq boʻlmagan oilalarda*), “**deviant jinsiy xulq-atvor**”ning tarqalishi (*va buning natijasida jinsiy aloqaning kuchayishi*) yaʼni jinsiy yoʻl bilan yuqadigan kasalliklar va abortlarning tarqalishi), hayot sifatining umumiy yomonlashuvi, tugʻilishning pasayishi va demografik xavfsizlik muammolarini keltirib chiqaradi. Oila psixologiyasiga oid oʻzbek tadqiqotchilaridan **Z.Nishanova, G.Shoumarov, N.Umarova, V.Karimovlar** [2, 102-105] ajrimlarning ijtimoiy masalalarini atroflicha muhokama qiladi. Oila muammolari va demografik xulq-atvorni oʻrganish keng koʻlamli ilmiy soha va yoʻnalishlarni qamrab oladi, jumladan: oilaning tuzilishi, inqirozlari va funksiyalarini oʻrganish **A.I. Antonov, Z.X. Saraliev, T.K. Rostovskaya, S.V. Ryazantsev, V.M. Medkov, S.A. Sudin, T.A Gurko**[3, 36] singari tadqiqotchilar izlanishlar olib borgan. Maqolani yozishda psixologik tadqiqotlarni olib borish usullari kontent tahlil va chogʻishtruv metodlaridan foydalanildi.

Muhokama. Tadqiqotchi **M.R. Abdukarimova** “**Oilaviy ajrimlar, ularning sabablari, ajrimlarning oldini olishning psixologik mexanizmlari**” mavzusidagi maqolasida “Demograflarning hisob - kitoblariga koʻra, erkaklar va ayollarning qariyb yarmi umr boʻyi nikohni buzishadi: oʻrtacha har besh roʻyxatdan oʻtgan nikohdan ikkitasi buziladi. Ajralishlarning 30% dan koʻprogʻi 5 yildan kam boʻlgan yosh oilalarda sodir boʻladi. Koʻp tadqiqot natijalarining koʻrsatishicha ilmiy jihatdan oʻz tasdigʻini topganligi asosida oʻz otasiga mehr va hurmati yetarli ravishda shakllanmagan qiz kelajakda oila qurganda turmush oʻrtogʻiga ham hurmatini yetarli ravishda ifodalay olmaydi. Tadqiqot natijalariga koʻra ajralish oiladagi otasiz oʻsayotgan oʻgʻil bolaning oʻqishiga va tarbiyasiga salbiy taʼsir etishi kuchli boʻlar ekan. Shu bilan birga ajralish kelin-

kuyovlarning, ota-onalarining ruhiyatiga, salomatligiga, qudalar orasidagi munosabatiga, qarindoshlar va jamoa orasidagi obroʻsi va oila byudjetiga salbiy taʼsir qiladi. Oʻziga xos xususiyatlaridan biri kuyov tomonga nisbatan koʻpgina mezonlar boʻyicha kelin tomon, yaʼni kelinning ota-onalari ruhan koʻproq jabrlanar ekan [1, 33]”- deya fikr bildiradi. Xususan, ajrimlarni oldini olish turli tajga ega boʻlgan oilalarni saqlab qolish yuzasidan tadqiqotchilar **N.Golovko, Sagatova G.** oʻzining “**Психологические аспекты развода в семье: причины и последствия**” (*Oilada ajrashlarning psixologik ajarlari: sabab va oqibatlar*) maqolasida “oilada ajralishlar er-xotin oʻrtasidagi munosabatlarga taʼsir etuvchi ijtimoiy, psixologik va iqtisodiy omillarning yigʻindisi natijasi sifatida yuzaga kelishi mumkin”[4, 98]- deya taʼkidlaydi. **D.M. Chulanov** “**Причины и социальные последствия разводов**” (*Ajralishning sabablari va ijtimoiy oqibatlar*) maqolasida “Ajralishga olib keladigan koʻplab sabablar mavjud. Ularning asosiylaridan biri – er-xotin oʻrtasidagi tushunmovchilik, umumiy manfaatlar va hissiy yaqinlikning yoʻqligi, natijada nizolar salbiy oqibatlarga olib keladi. Boshqacha aytganda, er-xotin oʻrtasidagi muloqotning yoʻqligi, yaʼni er-xotin oʻrtasidagi muloqot va tushunishni istamaslik ham ajrashishning asosiy sababiga aylanishi mumkin, yaʼni insonlar oʻz his-tuygʻularini va ehtiyojlarini ochiq ifoda eta olmasalar, bu oxir-oqibatda tushunmovchilik va ajrimga olib keladi” - deb, ajrimlarning oilada kelib chiqishiuning dastlabki, oqibatlariga toʻxtalaib oʻtadi.

Natijalar. Oilani barqarorlashtirish, nikoh munosabatlarini oʻrni oshirish va demografik vaziyatni yaxshilash vazifalaridan kelib chiqqan holda, oila sohasidagi ijtimoiy siyosat chora-tadbirlari teng huquqli oila modelini samarali targʻib qilishning kombinatsiyasini oʻz ichiga olishi kerak. Ehtimol, bu oʻgʻil bolalar va qizlar uchun maktabda umumiy mehnat darslarini, masalan, “**uy-roʻzgʻor asoslari**” ni joriy qilish tavsiya etiladi, bu maʼlum koʻnikmalarni rivojlantirish nuqtai nazaridan emas, balki pedagogik taʼsir koʻrsatadigan maktab “tayyorgarlik kursi” sifatida oilaviy hayot uchun” mavzusi ham zarurdir. Mazkur holatda katta yoshdagi oʻquvchilarga zamonaviy oilada duch kelishi mumkin boʻlgan barcha qiyinchiliklar, ularni

yengish yo'llari haqida so'zlab berish kerak – bunday “kurs” doirasida yoshlarga konstruktiv nizolarni hal qilish, to'g'ri muhokama qilish va boshqalar “ehtiyojlar tartibi”ning moddiy bazasini oshirish bilan izohlanadi. Yuqoridagi tahlillardan kelib chiqib biz, umumiy vazifalarni nazarda tutamiz: umuman oilalarning turmush darajasini oshirish, turmush sharoitlarini yaxshilash va boshqalar, va oila bilan bevosita bog'liq bo'lgan xususiy: xizmatlarni rivojlantirish zarur. Natijada ajrimlarning kelib chiqishi mumkin bo'lgan psixologik omillariga nisbatan yosh oilalarda immunitet hosil bo'lishiga erishish mumkin. [5, 36-38]

Xulosa. Xulosa qilib aytganda ajrimlarning ijtimoiy-psixologik oqibatlar o'rganilganda, oilalarning ajralib ketishiga moddiy yetishmovchilik, uchinchi shaxs aralashuvi, befarzandlik, jufti haloliga xiyonat, uzoq vaqt birga yashamaslik, o'zaro bir-birini tushunmaslik sabab bo'layotgani oydinlashadi. Tan olish kerak, oilalarning buzilib ketishiga qaynona kelin munosabatlarining yomonlashuvi, achinarlisi, jahl ustida aytilgan birgina achchiq gap ham sabab bo'lmoqda. Ajrim yoqasiga kelib qolgan oilalardagi vaziyat o'rganilganda ro'zg'ordagi yetishmovchilikka, erkaklarning oilasidagi o'z o'zni va mavqeini yo'qotishlariga aynan ichkilik sabab bo'layotgani oydinlashadi. Yuqoridagi fikrlardan kelib chiqib ta'kidlash mumkinki, nafaqat yosh oilalarni tashkil etishda, balki ularning shu sohadagi bilimlarini qonunchilikdagi asoslarini ham qaytadan ko'rib chiqib mustahkamlash lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Сайфуллин Г. П. Развитие семейно ориентированного поведения и готовности молодежи к семейной жизни. Диссертации и автореферата. 2022. <https://www.dissercat.com/content/razvitie-semeino-orientirovannogo-povedeniya-i-gotovnosti-molodezhi-k-semeinoi-zhizni>
2. «Oila psixologiyasi» - G.B. Shoumarov. - t., - 1999. nash.; V.M.Karimova. Oila psixologiyasi: Darslik. Pedagogika oliygohlari talabalari uchun -T.;, 2007. - 316 b.; Nishanova.Z.T.vab.Rivojlanish pedagogika va psixologiya-T. O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati. -515 b.; Umarova, N. (2020). The Theoretical And Practical Model Of Making A Person Socializing Economically. The American Journal of Social Science and Education Innovations, 2(08), 62-68.

3. Паспорт национального проекта «Демография» (утв. президиумом Совета при Президенте Российской Федерации по стратегическому развитию и национальным проектам, протокол от 24.12.2018 N 16).; Распоряжение Правительства РФ от 23.01.2021 N 122-р «Об утверждении плана основных мероприятий, проводимых в рамках Десятилетия детства, на период до 2027 года»; Сходство и различие ценностных ориентаций мужей и жён по результатам одновременного опроса супругов / под ред. А.И. Антонова / А.И. Антонов, В.М. Карпова, С.В. Ляликова, Е.Н. Новоселова и др. - М.: Издательство Перо, 2021. - 240 с.; Саралиева, З.Х. Мир внутрисемейного взаимодействия // Жизненные миры современной российской семьи: монография / З.Х. Саралиева, В.А. Блонин, Н.Ю. Егорова [и др.]. - Нижний Новгород: Изд-во ННГУ, 2015. - С. 20-113. ISBN: 978-5-91326-338-4; Ростовская Т.К., Кучмаева О.В. Семья в системе социальных институтов общества. -М.: ВАКО, Галлея принт, 2015. - 372 с. ISBN: 978-5-906693-37-2; Медков, В.М. Демография / В.М. Медков. - Москва: Инфра-М, 2007. - 683 с. ISBN 5-16002084-5; Судьин, С.А. Межпоколенные отношения в современной нижегородской семье / С.А. Судьин, Е.Е. Кутявина, А.В. Курамшев // Вестник Пермского национального исследовательского политехнического университета. Социально-экономические науки. - 2018 -№ 3. - с. 56-71. - DOI 10.15593/2224-9354/2018.3.4. урко, Т.А. Теоретические подходы к изучению трансформации института семьи / Т.А. Гурко // Социологический журнал. - 2020. - Т. 26. - № 1. - С. 31-54. - DOI 10.19181/socjour.2020.26.1.7052. - EDN ENPYWR.; Мацковский, М.С. Молодая семья в большом городе / М.С. Мацковский, Т.А. Гурко. -Москва: Издательство «Знание», 1986. - 48 с. - (Библиотечка «Социология в системе научного управления обществом»).

4. Сагатова Г.С., Головкин Н.В. Психологические аспекты развода в семье: причины и последствия // Universum: психология и образование : электрон. научн. журн. 2023. 12(114). URL:

<https://7universum.com/ru/psy/archive/item/16379>.

5. Чуланов Д.М. Причины и социальные последствия разводов. Вестник науки и образования, № 13 (91). Часть 2. 2020. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/prichiny-i-sotsialnye-posledstviya-razvodov/viewer> (дата обращения 27.11.2023).